

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomant: Jakub Handrlíca

Název práce: Vývoj právní povahy elektrické energie a zásahy státu do její distribuce

Zákonodárství nástrojem zabezpečení veřejného zájmu v energetickém průmyslu v rakousko-uherském a československém právním řádu v druhé polovině 19. století a během trvání první Československé republiky

Konzultant: Doc. JUDr. Vladimír Kindl

K individuálně zvolené tématice, která se v rámci diplomových úkolů zadávaných, zpracovávaných a obhajovaných na katedře právních dějin vyskytuje zřídka, se autor rozhodl na základě svého zájmu o obdobnou problematiku v rámci zvláštní části platného správního práva a pod vlivem jeho komparace s právními řády tvořenými německy vydávanou normotvornou. V oblasti německy produkovaného práva a návazné právní literatury se setkal i s pracemi, případně z partiemí prací historickoprávní povahy. Možná právě to jej upozornilo na mezeru, která tu existuje v dosavadní právněhistorické literatuře české a slovenské pojednávající (či vlastně nepojednávající) o právní situaci v této oblasti zejména v letech 1918 – 1938.

Z tohoto důvodu sumarizace sem náležitých norem, dosud roztroušené dobové pozitivněprávní literatury a částečně i judikatury představuje neoddiskutovatelnou hodnotu poskytující orientaci případným dalším zájemcům o studium této problematiky, i když nejspíše nepůjde o soubor ve všech směrech zcela vyčerpávající.

Mimo vliv diplomanta zůstala definitivně odsouhlasená formulace první části titulu a tak pouze podtitul doplněný po konzultaci s vedoucím práce vyjádřil převažující veřejnoprávní úhel historickoprávního zkoumání, aniž by ovšem i soukromoprávní zřetel byl v obsahu práce zcela pominut (zejména str. 18-23). Debata, zda-li je tento exkurs umístěním, rozsahem i postihnutím všech detailů dostatečný, je samozřejmě možná.

Pět z celkem šesti částí, na něž je práce rozdělena – s výjimkou úvodu a závěru – je věnována vývoji vnitrostátního „elektrického práva“, poslední si všímá mezinárodněprávních aspektů obchodu s elektrickou energií obsažených v úmluvě o její transmissi z r. 1923.

Autor postupuje v podstatě chronologicky, i když se opakovaně zmiňuje a odkazuje na čl. elektrizační zákon jako na jakousi maximu, jíž se začíná zabývat až od str. 49, což může

být někým vnímáno jako porušení zásady „lege artis“ nebo dokonce snad přijímáno jako rušivý prvek. Probírá právní regulaci postupně vznikajícího energetického sektoru v oblasti živnostenského rámce rakouského i uherského, ale neomezuje se jen na stav de lege lata, upírá pozornost i k řadě předpisů de lege ferenda, které mnohdy přes svou vysokou rozpracovanost se platnými nestaly. Analytické exkursy věnované tzv. pravé koncesi a pojmu veřejný podnik téma přesahují směrem do obecné části administrativního práva.

Mezi jinými je však v této části povšimnut mimořádně zajímavý aspekt „konfliktu“ mezi státní ústřední energetickou administrativou rakouskou (ministerstvo veřejných prací) a činností zemské samosprávy české a moravské na poli soustavné elektrifikace obou zemí. Věc má nejen právní dimenzi, ale zcela zřetelně i politické konotace, obohacují nejnovější literaturu obecné historie o samosprávě, které tento moment v jinak velmi podrobném výkazu samosprávných aktivit zcela ušel. (Srv.: M.Hlavačka, Zlatý věk české samosprávy, Praha 2006, str. 173-179).

Od poloviny části čtvrté začíná diplomant rozbor právních norem vydaných čsl. státem, tj. především už zmíněný stěžejní zákon z r. 1919. To představuje, spolu s jeho hodnocením, nejvýraznější přínos práce, i když nelze přehlédnout, že diplomant přistupuje k rozboru spíše jako autor působící v oblasti platného práva. Výklady by bylo proto vhodné doplnit o sociologicko-statistické údaje alespoň rámcové a příkladmo naznačující průběh, konflikty a výsledky realizace zákona.

Teoreticky existující volná hospodářská soutěž samostatných podnikatelů v rámci sektoru (a jejich podrobení kartelovému zákonodárství) vyústila v konkrétní smluvní spolupráci, dílem zapisovanou a dílem nezapisovanou do kartelového rejstříku. Její typologií se uzavírá autorův výklad o vnitrostátních elektroenergetických předpisech.

I když mne autor v úvodu děkuje za „pečlivé přečtení“ práce, nezbavil se tím povinnosti učinit tak sám minimálně ještě jednou. Mohly tak být odstraněny poměrně četné překlepy a nepřesné nebo nedotažené a zavádějící formulace. Trpělivosti v tomto směru musí diplomant dostát.

Na několika místech v textu používá J. Handrlica nepřiliš vhodného střídání první osoby jednotného čísla (já se pokusím) s třetí osobou (autor se pokusil), což nepůsobí přirozeně – jedná se v druhém případě vlastně o zhodnocení sebe sama. Stejně tak přísliby, že něco o co autor usiluje nebude „úkol nijak snadný“ a on se s ním posléze vyrovná, bylo vhodnější řešit jiným způsobem – autor je povinen vlastní sebevědomí umírnovat (obojí např. str. 45).

Rozsah i obsahová úroveň některých pasáží vypovídají, že diplomant byl tématikou velmi zaujat. Vytvořil si tak prostor jednak pro institucionální komparaci s dalšími úseky energetického práva (plyn, voda, vítr (?)) a v neposlední řadě i pro takovou komparaci mezistátní, minimálně v rámci středoevropského regionu. Práci k obhajobě vřele doporučuji.

V Praze dne 14.3.2006

Doc. JUDr. Vladimír Kindl